

Szellem a fazékból: Házasonhat-e a szakács?

2015 szeptember 27. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

nincs értékelve

Még

Mérték

„Mi egy szakácsnak a legnagyobb hibája?” – kérdezi 1881-ben a dobostorta atyja, a legvaskosabb szakácskönyv szerzője, Dobos C. József.

A slendriánság, gondolhatnánk. Ha edényei, beosztottjai, f?szerei között nem tart rendet. Ha nem ismeri az alapanyagokat. Nem ért a pecsenyesütéshez. De nem. A Mester szerint „a szakács legf?bb hibája, ha megházasodik”. Mert akkor idejének felét a nejére és a gyerekeire pazarolja, és nem lesz érkezése a szakácsm?vészet mélyebb eszméinek kifürkészésére.

A gondolat több magyar poétát megihletett. Faludy György például, aki a Digitális Irodalmi Akadémia jegyzetének tanúsága szerint régóta írni szeretett volna Dobos életm?vér?l, rögvest párhuzamot vont az agglegényállapot és a költészet között. Ekkora m?vet csak az tud létrehozni, „aki egész életében n?tlen marad”. Hasonlóképp gondolta Levin körút cím? kit?n? kötetében Cserna-Szabó András is. ? azt mondja, „a f?zés a magány szinonimája”. Az igazi szakács n?tlen.

» **A szakács és a felesége**
(Albrecht Dürer rézmetszete, XV. sz.)

Csakhogy Dobos C. József ekkor már évek óta házasember volt. Évekkel korábban feleségül vette Landhaller Máriát, egy ógyallai földbél? örökösét, aki leányt is szült neki, Jozefint. Faludy azonban komolyan vette Dobos Magyar-francia szakácskönyvének el?szavát. Ott a szerz? Krisztina svéd királyn?re hivatkozik: „A házasság kiöli a becsvágyat, vagy legalábbis meggyöngíti azt. Ezért annak, aki jó szakács akar lenni, soha nem szabad megházasodni.”

Elképzelem, ahogy a rettegett Gusztáv Adolf lánya, a XVII. század legbotrányosabb uralkodón?je, aki férfiruhában

járt és fenn hirdette lesbikus hajlamát, 1653-ban, lemondása előtt egy évvel a svéd felsőházban végrendelkezik a szakácsok státuszáról. Aztán, hogy bosszantsa az étteremkritikusokat, áttér a katolikus hitre.

Dobos C. azonban makacs ember. A szakács-művészet rövid története című előszavában nemcsak megerősíti vélekedését, hanem kijelenti, hogy a királyné az Amarant-rendet egyenesen a szakácsok miatt alapította. Sőt, annyira következetesnek bizonyult, hogy konyhafőnököknek, amikor az feleséget vitt a házhoz, „kiadta az obsitot”. Bizonyosság erre a rend jelmondata is: „Douse souvenir, qui ne doit pas mourir.” Dobos fordításában: „Emlékező azoknak, kik mint agglegények halnak meg.”

Tekintsünk most el a durva helyesírási hibáktól. Nem „douse”, hanem „doux”, és nem „mouris”, hanem „mourir”. A milliódolláros kérdés az, hogy lesz „az édes emlékező”-ből agglegény? Mert Dobos szerint ezt a rendjelet csak olyan férfiak kapták, akik megfogadták, „hogy Hymen aranyos jármába soha nem fognak vágyakozni”. Tehát nem házasodnak.

Krisztina svéd királyné valóban azt írja emlékirataiban, hogy „menyegzőhöz nagyobb bátorság kell, mint háborúhoz”, és 1653-ban tényleg alapított egy Amarant nevű rendet, melynek harminc tagja volt (15 férfi és 15 nő), akik megfogadták, hogy legfeljebb egyszer házasodnak, cserébe szombatoként együtt étkezhetnek a királynéval, ám szakácsokról szó sincs. Ezt, gyanítom, Dobos József találta ki. Mint a C betűt a neve közepére. Eredetileg ugyanis Károly volt.

Meglepő viszont, hogy a Magyar-francia szakácskönyvet (és annak későbbi reprint kiadását) 134 év alatt senki nem olvasta el figyelmesen. Eredeti alkotásnak tartják (a magyar szakácsművészet egyik legfontosabb dokumentumának), pedig kompiláció. Urbain Dubois 1856-ban megjelent művének, a La Cuisine classique-nek a (német változatból készült) magyarítása. Amit két évvel később már „Duby Károly urasági szakács” álnéven kellett kiadni. „Hát rendjén való dolog-e – kérdezi Dobos –, hogy a szerző ellopja valamelyik társának a szellemi munkáját, hogy azzal aztán, mint tulajdonával kérkedhessék?”

Nem rendjén való, válaszolhatnánk zavartan. De hogy ezt miért épp ? kérdezi, az a magyar gasztronómia egyik legnagyobb talánya.

Vinkó József - www.valasz.hu

Szellem a fazékból - Gasztrotörténetek

Ínycsiklandó történetek a Magyar Konyha főszerkesztője, a Heti Válasz gasztronómiai rovatának szerzője, Vinkó József tollából.

Bolti ár: 3300 Ft

Kiadói akciós ár (20% kedvezmény): 2640 Ft

Heti Válasz Hűségprogram ár (40% kedvezmény) : 1980 Ft

Megjelenés: 2013 december

[ONLINE RENDELÉS](#)

A szerző ajánlása:

„Úgy lapozd ezt a könyvet, Kedves Olvasó, mintha épp csak bekukkantottál volna a konyhába, ahová az illatok csalogattak. Kíváncsi voltál, mi f? a fazékban. Óvatosan emeld meg egyik-másik fed?t, szimatolj be a süt?be, kóstold meg a mártást, vigyázz, meg ne égedd a nyelved. A fed? alól most nem illatok szállnak feléd, hanem ínycsiklandó történetek.”

Kiadói kedvezményes árusítás:**Heti Válasz Kiadó**

1027 Budapest, Horvát u 14-24., V. emelet.

Telefon: (061) 461-1400

Nyitva tartás: H-P: 8-16.30 óráig

E-mail: recepicio@hetivalasz.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen:

<https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló

